

Svītrkoda piešķiršana mainīgā daudzuma tirdzniecības vienībām

Mainīgā daudzuma tirdzniecības vienību identifikācija

Tirdzniecības vienība ir uzskatāma par mainīga daudzuma tirdzniecības vienību, ja tās daudzums mainās jebkurā no tirdzniecības ķēdes posmiem.

Mainīga daudzuma tirdzniecības vienības ir tās, kuras tiek pārdotas nenoteiktā daudzumā par fiksētu vienas vienības cenu un ir paredzētas pārdošanai mazumtirdzniecības vietā (*Point-of-Sale*), piemēram, apelsīni, kas tiek tirgoti par fiksētu cenu kilogramā.

Šīs vienības marķē vai nu mazumtirgotājs pats savā veikalā vai arī piegādātājs savā ražotnē.

Ja produkta cena ir atkarīga no daudzuma, kas pastāvīgi mainās, tad to nevar identificēt, izmantojot standarta fiksētā daudzuma Globālos Tirdzniecības Vienību Numurus (GTVN).

Šim nolūkam paredzēti nacionālie risinājumi.

Saskaņā ar GS1 Vispārējām Specifikācijām mainīga daudzuma tirdzniecības vienību identifikācijai nacionālās GS1 biedru organizācijas savā teritorijā izvēlas vienu vai vairāku GS1 prefiksu 02, 20 – 29 izmantošanu.

Mainīga daudzuma produktu marķēšanai ar svītrkodu iespējams iegādāties attiecīgo aprīkojumu (svarus), kas veic automātisku vienības nosvēšanu un informācijas izdrukāšanu svītrkoda uzlīmes veidā.

Savukārt skenēšanas iekārtas un lietojumprogrammas tiek ieprogrammētas, lai šo prefiksu izmantotu kā norādi piedāvāto datu lauku atkodēšanai atbilstoši pieņemtajai struktūrai.

GS1 Latvija pieņēmusi standarta nacionālo struktūru mainīga daudzuma tirdzniecības vienību identifikācijai, rezervējot noteiktus prefiksus, lai veidotu Iekšējās Lietošanas Numurus (*angl. Restricted Circulation Numbers – RCN*).

Mazumtirdzniecības mainīga daudzuma vienības

Mainīga daudzuma mazumtirdzniecības vienība ir vienība, kuras cena pastāvīgi ir atkarīga no daudzuma mērvienības, piemēram, svara.

Termins „mainīga daudzuma tirdzniecības vienība” tiek izmantots, lai apzīmētu produktus, kas tiek pārdoti, pasūtīti un ražoti daudzumos, kas pastāvīgi mainās, piemēram, gaļa, siers, augļi, dārzeņi utt.

Tirdzniecības vienības, kuras tiek pārdotas pēc fiksēta svara un daudzuma (piem., pēc nominālā svara) tiek uzskatītas par fiksēta daudzuma tirdzniecības vienībām. Šādā gadījumā katrai no šīm grupām jāpiešķir standarta fiksēta daudzuma Globālais Tirdzniecības Vienības Numurs (GTVN).

Mainīga daudzuma tirdzniecības vienības ir:

- Tirdzniecības vienības, kas tiek tirgotas apjomā (*in bulk*), piemēram, zivis, augļi, dārzeņi, paklāji, koksne vai audums.
- Tirdzniecības vienības, kas tiek pasūtītas un piegādātas gabalos, piemēram, siera ritulis, cūkas kautķermenis, vesela zivs vai puķkāposts.
- Porcionētas tirdzniecības vienības, kuras iepriekš safasētas pārdošanai patērētājam pēc svara, bet daudzums nav standartizēts. Piemēram, gaļa, siers, augļi, šķēlēs sagriezta putnu gaļa.
- Standartizētas tirdzniecības vienības ar dažādu izmēru izvēli.
- Standartizēta noteikta skaita vienību grupa, piem., tirdzniecības vienība, kurā ir desmit vistas.

GS1 Vispārējās Specifikācijas nosaka, ka risinājumi mainīga daudzuma produktu marķēšanai ar svītrkodiem ir tikai nacionāla līmeņa risinājumi. Tos nevar izmantot, ja tirdzniecība notiek citās valstīs.

GS1 Latvija un GS1 Igaunija 1999. gadā izstrādāja kopīgu nacionālo risinājumu mainīga daudzuma produktu marķēšanai, lai produkta zīmola īpašnieks (ražotājs) mainīga daudzuma produktus varētu marķēt pie sevis uz vietas. GS1 Lietuva pieņēmusi līdzīgu struktūru un mēs (Latvija, Lietuva, Igaunija) izmantojam vienu mainīga daudzuma uzņēmumu/vienību prefiksu numuru banku.

GS1 Latvija, GS1 Lietuva un GS1 Igaunija izdotie mainīga daudzuma uzņēmumu/vienību numuri ir derīgi tikai izmantošanai Baltijas valstīs.

Ja jūs vēlaties tirgot mainīga daudzuma vienības ārpus Baltijas valstīm, lūdzu, sazinieties ar mums pa tālruni + 371 67830822 vai +371 27334458.

Ir divi veidi, kā identificēt mainīga daudzuma mazumtirdzniecības vienības un tas ir izklāstīts zemāk.

Mainīga daudzuma mazumtirdzniecības vienības - marķē preču zīmes īpašnieks (ražotājs).

Ražotāji var identificēt savas mainīga daudzuma mazumtirdzniecības vienības, ja tās paredzētas tirdzniecībai Latvijā, Lietuvā vai Igaunijā, izmantojot identifikācijas numurus, kuri sākas ar GS1 prefiksiem 23, 24 vai 25.

Mainīga svara produktu identifikācijas modelis Latvijā paredz šādu prefiksu sadalījumu:

GS1 mainīga daudzuma prefikss	Uzņēmuma un produkta numurs	Svars	Kontrolcipars	Piemērs
23	NNNNNN	W,WWW	C	0,001 - 9,999 kg
24	NNNNNN	WW,WW	C	10,00 - 99,99 kg
25	NNNNNN	WWW,W	C	100,0 - 999,9 kg

GS1 Prefiksi 23, 24, 25 - norāda uz decimālpunkta atrašanās vietu svītrkodā
NNNNNN - uzņēmuma/vienības atsaucē numurs. Uzņēmumam piešķir GS1 Latvija.
WWW - svars kilogramos
C - kontrolcipars

Mainīga daudzuma uzņēmuma un produkta numuru Latvijā piešķir GS1 Latvija saviem biedru uzņēmumiem, kuri vēlas marķēt mainīga daudzuma mazumtirdzniecības vienības.

Mainīga daudzuma numurus ar prefiksiem 23, 24 un 25 var veidot tikai saskaņā ar šo modeli, un tos nekādā gadījumā nedrīkst izmantot, lai identificētu fiksēta daudzuma vienības. Šos numurus vienmēr kodē ar EAN-13 svītrkodiem.

Produktu marķēšanai iespējams iegādāties svarus, kuri nodrošina automātisku vienības nosvēršanu un informācijas izdrukāšanu EAN-13 svītrkoda uzlīmes veidā. Vairums komerciālo svaru ir ieprogrammēti standarta mainīga daudzuma numuru struktūrām.

GS1 Latvija biedriem mainīga daudzuma uzņēmuma un produkta numurs viņu ražoto produktu marķēšanai ar svītrkodu tiek piešķirts bez maksas.

Arī ārvalstu uzņēmumam, ja tas ir jebkuras GS1 nacionālās organizācijas biedrs, mainīga daudzuma numuru piešķiršana ir bez maksas. Ārzemju uzņēmumiem šo numuru piešķiršanas pieprasījums jāveic, vērsties savas valsts GS1 organizācijā. Mainīga daudzuma uzņēmuma un produkta numuri tiek nodoti vietējai GS1 organizācijai, bet ne tieši ārzemju uzņēmumam.

Mainīga daudzuma mazumtirdzniecības vienības – marķētas veikalā

Latvijā paši mazumtirgotāji var identificēt savos veikalos pārdodamās mainīga daudzuma mazumtirdzniecības vienības, izmantojot identifikācijas numurus, kuri sākas ar GS1 prefiksu 02, 27, 28 vai 29. Šie numuri ir unikāli un viennozīmīgi tikai noteiktā, noslēgtā vidē, piemēram, konkrētā mazumtirdzniecības ķēdē.

Veikala vienības atsaucē numuru piešķir pats mazumtirgotājs tiem produktiem, kuru svītrkodu izveidošana ir viņa pārziņā.

Tirdzniecības vienības, kuras nešķērso mazumtirdzniecības pārdošanas vietas (POS)

Mainīga daudzuma tirdzniecības vienības, kuras nešķērso mazumtirdzniecības pārdošanas vietas (*Point-of-Sale*), jāidentificē ar neierobežotai aprītei paredzētu Globālo Tirdzniecības Vienības Numuru (GTVN). Tās ir vienības, kuras tiek tirgotas un izplatītas tirdzniecības partneru starpā. Piemēram:

- Apjomā pasūtīti produkti (*in bulk*) un tirgoti pēc svara, piem., kāposti, augļi vai pēc garuma, piem., paklāji vai dažādi kabelji.
- Vienības, kas tiek tirgotas gabalos, piemēram, siera ritulis vai vesels kautķermenis.
- Standartizēta mainīga svara mazumtirdzniecības vienību grupa, piemēram, kaste, kurā ir 10 veselas vistas vai 30 siera rituļi.

Līdzīgi kā mazumtirdzniecības vienības arī vienības, kuras tiek tirgotas atsevišķās un iepriekš noteiktās grupās, tiek uzskatītas par dažādu fiksēta daudzuma vienību grupu un attiecīgi tā arī tiek identificētas.

Mainīga daudzuma vienības identifikācijas numurs ir unikāls četrpadsmit ciparu numurs (GTVN-14), kurš tiek papildināts ar produkta daudzuma mērvienību, piem., svaru vai garumu.

Lai identificētu mainīga daudzuma tirdzniecības vienību, tiek lietots GTVN-14 ar sistēmas identifikatoru "9". Cipars "9" pirmajā pozīcijā ir neatņemama 14-ciparu tirdzniecības vienības numura daļa. Cipars "9" norāda uz to, ka identifikācijas numuram pievienota produkta mērvienības vai skaita informācija.

Lai iekodētu identifikācijas numuru (GTVN) un produkta daudzuma mērvienību vienā simbolā, jāizmanto GS1-128 svītrkoda simbolu un GTVN Pielietojuma Identifikatoru (01), kā arī vienu no Pielietojumu Identifikatoriem (PI) no (3100) līdz (3169) vai PI (8001) mēra izteikšanai.

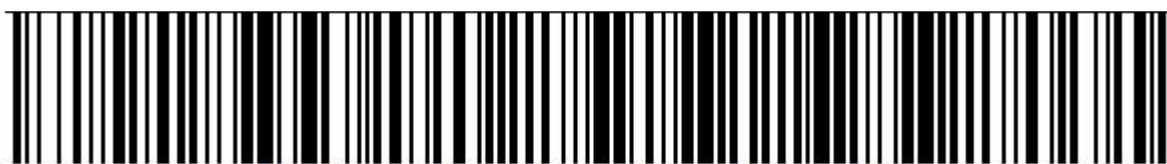
Vairāk informācijas par mērvienību Pielietojuma Identifikatoriem (PI) skatīt. mūsu mājas lapā http://www.gs1.lv/pielietojuma_identifikatori vai GS1 Vispārējās Specifikācijās http://www.gs1.lv/upload/Bukleti/GS1_General_Specifications_v15.pdf

Piemērā ir parādīts pilns produkta identifikācijas numurs produkta daudzumam kilogramos.

Pirms GTVN ir jābūt Pielietojuma Identifikatoram (01) un tam jābūt zīmējumā redzamajā formātā. Šajā piemērā mainīga daudzuma **GTVN ir 94751234560011** un vienības neto svars kilogramos ir 11.56 kg (attēlots ar Pielietojuma Identifikatoru 310N, kur N norāda uz decimālpunkta atrašanās vietu mērvienības laukā).

Mērvienību vienmēr izsaka 6 cipari, kurus nosaka PI. Decimālpunkta atrašanās vietu parāda PI pēdējais cipars (*X). Ja tas ir 0, tad decimālpunkta nav, ja tas ir 2, tad ir divi cipari aiz decimālpunkta.

Piemēram, 001156, kurš seko aiz PI (3102) nozīmē 11,56 kilogramus.

(01)94751234560011(3102)001156

Piemērs GS1 Pielietojuma Identifikatoru izmantošanai mainīga daudzuma tirdzniecības vienības identificēšanai

Pielietojuma Identifikators	Sistēmas identifikators	Uzņēmuma prefiksa numurs	Vienības atsaucē	Kontrolcipars	Pielietojuma Identifikators	Daudzums
01	9	475123456	001	1	3102	001156

Sistēmas identifikators "9" mainīga daudzuma 14 ciparu identifikācijas numurā ir obligāts - tas programmatūrai liek saprast, ka par vienību ir sagaidāma kāda papildus informācija. 14 ciparu numurs tiek veidots, izmantojot uzņēmuma GS1 uzņēmuma prefiksa numuru, kurš sākas ar cipariem 475, ja tas ir saņemts no GS1 Latvija, produkta numura (vienības atsaucē) un kontrolcipara.

Ar izdruku saistīti apsvērumi

Mazumtirdzniecībai paredzētie mainīga svāra numuri tiek attēloti ar EAN-13 svītrkodiem.

Ne-mazumtirdzniecības vienības jāmarķē ar GS1-128 svītrkodiem, kuros iespējams iekodēt nepieciešamo papildus informāciju.

Abu svītrkodu simbolu drukas prasību apkopojums parādīts tabulā. Vairāk par svītrkodu izmēriem, skatīti GS1 Vispārējās Specifikācijās.

	EAN-13 simbola izdruka, izmantojot termo vai lāzerprinteri	EAN-13 simbola izdruka, izmantojot cita veida printeri	GS1-128 simbola izdruka, izmantojot jebkāda veida printeri
Mazumtirdzniecība	√	√	
Ne-mazumtirdzniecība			√
Svītrkodu skaits	1	1	2
X-izmēra intervāls	0.25mm - 0.66mm	0.264mm - 0.66mm	0.495mm - 1.016mm
Palielinājuma intervāls	75% - 200%	80% - 200%	48.7% - 100%
Nominālais izmērs	100% (0.33mm)	100%	48.7% (0.495mm)
Svītras nomināls	23mm	23mm	32mm
Minimālā verifikācijas prasību pakāpe	C	C	C

Dažiem, piem., termālajiem printeriem, ne vienmēr iespējams redzēt vai visi drukas elementi darbojas nevainojami. Tāpēc ir ieteicams simbolu drukāt ar papildus horizontālu līniju virs koda vertikālajām svītrām tā, lai šīs līnijas malas sniegtos pāri svītrkoda simbolam (sk. zīmējumu zemāk).

Šī papildus līnija ļauj vizuāli pārbaudīt vai visi printera drukas elementi darbojas pienācīgi. Tā ir viena moduļa platumā un var skart simbola augšpusi.

Sistēmas apsvērumi

- Sistēmas identifikators "9" liek sistēmai meklēt daudzuma mērvienības, kas iekļautas svītrkodā.
- 14 ciparu mainīga daudzuma identifikācijas numuri, kas nav paredzēti nolasīšanai mazumtirdzniecības pārdošanas vietas, datu bāzē jāglabā kā 14 ciparu numuri. Cipars "9" ir neatņemama numura daļa un to nedrīkst atņemt.
- Mainīga daudzuma Pielietojuma Identifikatori (izņemot tos, kas paredzēti skaita izteikšanai) parasti ir 4 ciparu skaitļi un to pēdējais cipars norāda uz decimālpunkta atrašanās vietu attiecīgajā skaitlī.
- Daudzuma Pielietojuma Identifikatori satur norādi uz decimālpunkta atrašanās vietu, kurš jāievieto attiecīgajā numurā, kad tas tiek uzglabāts datubāzē.
- Visi mainīga daudzuma vienību numuri, kuri šķērso mazumtirdzniecības pārdošanas vietas sākas ar 23, 24, vai 02, 27, 28, 29. Noskenējot svītrkodu, tiek aprēķināta produkta cena un tā tiek piestādīta priecējam.

Pilnīgas specifikācijas par mainīga svāra tirdzniecības vienību numurēšanu un marķēšanu ar svītrkodiem sk. GS1 Vispārējās Specifikācijās http://www.gs1.lv/upload/Bukleti/GS1_General_Specifications_v15.pdf

Piemēri (avots: GS1 Vispārējās specifikācijas un GS1 UK)

1. piemērs: Vienības, kas tiek pārdotas pēc apjoma (in bulk) - kāposti

Tirdzniecības vienībai - šajā gadījumā kāpostiem, kuri tiek pārdoti pēc svara - tiks piešķirts GTVN, piem., 94751234560028. Tiek veikts pasūtījums par 100 kg kāpostu piegādi. Piegāde tiks veikta divās kastēs. Katra kaste tiks identificēta ar kāpostu GTVN un tam sekojošu vienību neto svaru. Tas izskatās šādi:

1. kaste: (01) 94751234560028 (3101) 000427
2. kaste: (01) 94751234560028 (3101) 000576

Kad kāposti nonāks veikalā, tie tiks tirgoti pircējiem pēc svara, atbilstoši nopirktajam daudzumam, un identificēti ar Iekšējās Lietošanas Numuru, kurš sākas ar 02, 27, 28, 29 (mazumtirgotāja piešķirto prefiksu). Ja mazumtirgotājs nolemj piedāvāt pircējam iepakojumu, kurā ir seši kāposti par fiksētu cenu, tad šī vienība ir uzskatāma par fiksēta daudzuma vienību un tā tiks identificēta ar fiksēta daudzuma GTVN.

2. piemērs: Vienības, kas tiek pārdotas pēc apjoma (in bulk) - kabelis

Kabelim, kas tiek pārdots metros, tiek piešķirts GTVN, piemēram, 94751234560042. Tiek pasūtīti 150 metri kabeļa, kas tiks piegādāti kastē. Šī kaste tiks identificēta ar mainīga daudzuma GTVN un tam sekojošu kabeļa garuma mērvienību. Tas izskatās šādi:

(01) 94751234560042 (3110) 000150

3. piemērs: Vienības, kas tiek pasūtītas un piegādātas gabalā, bet pārdota pēc svara - siera ritulis

Vesels siera ritulis tiek identificēts ar GTVN 94751234560073. Tiek pasūtīti četri veseli siera rituļi, kas kopā sver 10.2 kg. Šie sieri ir iepakoti kastē (identificēta ar GTVN 94751234560080) ar šādu informāciju svītrkodā:

(01) 94751234560080 (3101)000102 (30)04

Kad siers nonāk mazumtirdzniecības veikalā, tas var tikt pārdots kā vesels par fiksētu cenu vai pēc svara – sagriezts pēc pieprasījuma kulinārijas nodaļā (identificēts ar GS1 numuru, kas sākas ar veikala prefiksu piem., 02,27,28,29) vai sagriezts un piedāvāts pircējiem iepriekš iepakotos daudzumos (identificēts ar veikala prefiksu).

5. piemērs: Iepriekš porcionētas tirdzniecības vienības, iepakotas pārdošanai pēc svara – sagriezta vista

Mazumtirgotājs izmantos RCN (iekšējās lietošanas numuru), kurš sākas ar 23, un piešķirs vienības atsauci, kas paredzēta sagrieztai putna gaļai pārdotai par 3.60 EUR kilogramā (piemēram, 23 123125 sagrieztai vistai par 3.60 EUR kilogramā un 23 123116 sagrieztai augstākā labuma vistas gaļai par 6.50 EUR kilogramā). Katra iepakojuma svars atšķiras, līdz ar to atšķiras arī cenas par kādām tās tiek piedāvātas pircējiem. Piemēram: svītrkods, kurā iekodēts numurs 23 123125 0259 1 identificē 0,259 kg smagu vistas gabalu.

5. piemērs: Standartizētas noteikta skaita mainīga daudzuma tirdzniecības vienības

Ražotājs piedāvā kasti, kurā ir 50 iepakojumi sagrieztas vistas gaļas par noteiktu cenu kilogramā. GTVN, kas tiek piešķirts standarta kastei ir 94751234560103. Tiek pasūtītas divas kastes. Abu kastu svars atšķirsies, līdz ar to arī uz tām esošie svītrkodi būs atšķirīgi. Kad vienības tiks izsūtītas un pieņemtas, tiks nofiksēts to svars, lai varētu izrakstīt precīzu rēķinu. Uz kastēm esošie GS1-128 svītrkodi sniedz informāciju par to, ka pirmās kastes neto svars ir 4.15 kilogrami un otrās 4.07 kilogrami:

1. kaste: (01) 94751234560103 (3102)000415
2. kaste: (01) 94751234560103 (3102)000407

Vairāk informācijas: GS1 Latvija www.gs1.lv, Tel.: +371 67830822, +371 27334458 e-pasts gs1@gs1.lv